et abſolue me a peccatis; tūc il
le vt potuit eam ꝯſolauit· ⁊ vſ
qꝫ poſt finitum ſermonē exſpe
ctare precepit· Quid pluā· Ite
rum paululū cū clamore ſurrex
it· et peciit mox audiri; ſed cum
iam finiendum ſmonem ꝑmit
teret predicator· ⁊ illa parum q̄
eſceret· ſurgit iā tercio clamat
horrifice· cadit in faciem ⁊ exſpi
rat· Turbatus ergo non modi
ce cum populo predicator orat
omnes preſentes cum lacrimis
orare dominū vt alicui q̄d ſit fa
ctum de anima peccatricis oſtē
dere dignetur· Interī per tres
dies clauſus ī cellula p̄dicator
nil dormiuit neqꝫ guſtauit· ſed
ꝯtinuus ī oracōe pmanſit· Ter
cia ergo nocte anima defuncte
lucidior ſup ſolē apparuit preſto
lanti· Aſſū inq̄t aīa ꝑ qua oras
ab ōni pena ſoluta ſū· nichil re
ſtat niſi ad ſuperos ſtatī auolare·
Tunc illo nimirum iterius he
ſitāte reſpōdit aīa· Hoc ſignū
tibi q nō decipieris· Quidā ma
giſter iohēs ī partib⁹ braban
cie in mōſterio marie de oigni
es leodieñ· dyoceſ iſta nūc ho
ra abiit· ⁊ ſicut ī vita ſemp ſup
afflictos ⁊ pauperes pius fuit·
ita ⁊ nūc cū poſt mortē añ locū
purgatorii· in q̄ cū inumerabili
multitudine detinebar· ei⁹ felix
anima ab āgelis deferret̄ ⁊ ibidē
multos recognoſceret quorū au
ctor ſalutis extiterat· pietate cō
motus pro eis ſuppliciter domi
num exorauit vt a pena purga
torii ſoluerent̄· Nec mora· ex
auditus a domino et non tm̄ ꝑ
illis ꝓ q̄bus orauerat· verūetiā·
cum aliis multis et ego pariter
liberata ad celos ī maxia gloria
ſit ſuſcept⁹· Hec dicens aīma
ab oculis mirantis euanuit· Ipſe
vero in trāſmarinis ſtatim dire
cto cum litteris nūcio· ſicut aī
ma pro ſigno dederat diem horā
qꝫ beati viri migrantis inuenit·
Vide ergo lector qn̄ta gloria dig
ni ſūt qui ī ſalutem ꝓximorum
fideles exiſtūt·

De vītute oracionis· Capi
tulum· xxxi·

Nocte ī expedicōe de p̄hē
ſe excubāt ſapiē vt alas
a voce ꝓtegāt· Nox in
ſacra pagina ꝓ ignorātia poni
tur· Si ergo ī ignorātie via per
quā ad xp̄m pgas incidens excu
ba ī orōe ſupin⁹ erigas oculos
⁊ man⁹ ad celum donec eluceſ
cat ſplendor in tenebris et viā
dirigas ad optatū· Idem facias
ſi noctem vel tenebras incideris
peccatorꝫ· ſꝫ ſi oculos cum publi
cano leuare nō audes inuita ſan
ctos· āgelos interpella vt deum

tibi mitigent ꝓuocatum vt ſm
ꝓphetam dominus exaudiat ce
los. celi terrã ꝛ terra ꝛc. Sicq;
etiã; interſcalariter proueharis
ad graciam ꝛ ſpe certiori ꝙ pri
us hylaritatem pn̄ĩ vult9 atti
gas. Vnde beatiſſim9 auguſtin9
in libro de vera religiõe hoc fieri
cõfidenter aſſerit dicens. Quiſ
q̃s angelorũ eum diligit. cert9
ſum etiã ꝙ me diligat. Quiſq̃s
ĩ illo manet ꝛ poteſt hũanos ꝑ
ces ſẽtire. ĩ illo me exaudit. Quiſ
q̃s ipſũ habet bonũ ſuũ ĩ ipo me
adiuuat. nec ei9 participacõnẽ
m̄ poterit inuidere. Et nõndũ
valde ꝙ auctor tãgit ĩ littera.
Apis ideo excubat ĩ nocte ſupi
na vt alas a rore ꝓtegat. In ro
re hic rigorẽ tribulacõis. in al
vero virtutes gratuitas ꝛ natuã
les accipim9. Vnde ſpõſus ĩ can
ticis q̃rulat. Caput inq̃t meũ
plenũ ẽ rore et cincĩni mei gut
tis noctiũ. hoc eſt vt dicit glo
ſa. Ꝯ minoribꝫ ꝛ grauioribꝫ tribu
lacõnibꝫ caſt9 caput eccleſie tu
mulat. Supina ergo ideſt ſup
plex peccatrix aĩa ĩ oracõe ꝓcũ
bat. ne cũ g̃uitis v̓tutib9 natu
ralibꝫ ſpoliet. vt duꝫ g̃tuitas q̃
deũ offẽdẽs ꝑdidit adiuuari nõ
valeat. naturãliũ admĩcula pctã
tis exigẽcibꝫ ꝑdat. Et idẽ fere ĩ
hoĩe factũ ẽ q̃ deſcendẽs a ihe
ruſalẽ ĩ ihericho incidit ĩ latro
nes q̃ etiam ſpoliauerunt eum
g̃tuitis. ꝛ plagis ĩpoitis abierũt
ſemiuiuo relicto. Ablatis eni g̃
tuitis a peccatore ꝛ ſi naturãlia
penit9 nõ tollant. debilitãtur.
et nõ ſicut ante homini adiuto
ria ſuccedunt. ¶ Vidi hominẽ ſine
compacõne fere ſui temporis hu
milẽ. feruidũ caritate. egenis
beneficiũ. ſobriũ. ſupra modum
erga afflictos piũ. ĩ corporis ca
ſtigacõe precipue aſſiduuꝫ. ab
omibꝫ cõtagionũ ſpurcicijs alie
nũ. hec in g̃tuitis. In naturãlibꝫ
vero ita erat bene et decenter co
natus vt michil in eo ĩperfectũ
reliq̃ſſe omĩpotẽs bonitas puta
retur. Pro celibatu ergo ꝛ ſan
ctimonia ab omnibꝫ honoãt9 q̃i
ſanctus iã ĩ terra ĩter homines
habebat. ita vt de eo maria q̃
dam quẽdam dicenteꝫ audirẽ.
Q̃ñdocumq; iſtũ me videre con
tingit. me hominẽ nõ puto vide
re ſꝫ ãgelũ. Hunc poſtea g̃dati
a rigore iuſticie vidim9 recedẽ
tem et tantã erga deũ in g̃titu
dinem incurriſſe vt miſſarũ ſo
lemnia audire ↄtemnereꝫ. et nul
lum in eo virtutis veſtigium re
manereꝫ. ſed omni labe pollut9
nullam prorſus luxuriam nullũ
facinus abhorreret et hoc quia
alas v̓tutis gratuite vel naturãl

oꝛōib⁹ inſiſtēdo vel lacrimis nō ꝓ
terit. Qualiter aūt oracōibꝫ ꝓ
tegamur beat⁹ aug⁹. i libꝛo de
mōribus euidēter oſtēdit dicēs.
Fidenter itaqꝫ fratres noſtras
preces ad deū dirigamus. Pro
nobis enim angeli deorſum cele
ſtia deſcendunt vt protegant.
rurſuſqꝫ ad celeſtia aſcendunt
vt pro nobis dominū petāt: vt
hinc deſideria noſtra ad ipſum.
et inde ad nos diuina beneficia
reportent ad premiū. Fact⁹ eſt
aer ipſe angeloꝝ greſſibꝫ perui
us: nitescit cotidie per cōitatū
ſanctoꝝ. Nil eni māſit in elemē
tis vacuū qd nō criſti morte fu
erit ɔſecratū. Eius manus i cru
ce leuate ſunt: vt fideles ſui poſ
ſint ipetrare qd petūt. Feruen
ter ergo cum fide petas ⁊ accipi
es. Sine feruore ⁊ fide oracio tua
debita virtute ꝓuat. Verū tamē
ɔſiderandū eſt ꝙ in oracōne vo
cali duo ſūt. labor et itencio. Si
cū itencōne oras loquis cum deo
et exaudiris a deo. Si vero ſine
intencōne oras oracio ꝗdeꝫ pro
prie dici nō poteſt ſꝫ tn̄ labor tu
us premiabit: ⁊ non fruſtrabit
fructu ſuo. Multū tn̄ i fructu ⁊
premio differūt oracōis virtus
et labor. Cū oracōibꝫ deo iunga
mur ⁊ in laboribꝫ partē ɔ̄lemuī
qꝫ penaꝝ ab ꝗs ꝓ pctīs obliga
mur exſoluere deponam⁹. ¶ Fra
trem i ordīe predicatoꝝ vidim⁹
de ꝗ veritate teſtatiſſima ferreba
tur ꝙ dū in via pgerꝫ et oraretꝫ
ſepiſſime a ſocijs viſus ē ꝗ eū
a tergo ſequebant ad altitudi
nem vnius cubiti a terra ſuſpē
di et p aera ferri. ¶ Hoc idē de
moiali quā an̄ ꝗdragita ānos
vidim⁹ in foreſto brabācie mō
ſterio ꝗ multis ānis i die pēthe
coſtes hora tercia dū i choro. ve
ni creator ſpirit⁹ cātabatur ad
vnū cubitū eleuabat a terra. et
vſqꝫ i fineꝫ ymni ſuſpēſa mane
bat. De quodā i adoleſcentia
cōſtituto ⁊ ɔ̄querulāte ꝙ alijs debi
t⁹ oracōibꝫ vacare nō poſſem ꝗ
dā ſancte vite reſpōdit. Ad min⁹
inqt ſemper ſemel i die ꝉ nocte
captes horā vel ſpacium qua de
um liberā mente deuotius ores ⁊
talis quideꝫ oracio robur virtu
tis preſtat: et iacula ſubmouet
inimici. Supina ergo ideſt ſup
plex fidelis apis anima in ora
cione ꝓcumbas ⁊ vt ꝓprios re
atus ⁊ alienos emūdes. vel pro
prij ſtat⁹ pericula vel aliena de
moueas vꝉ celeſtibus deſiderijs
inherendo huius miſere carnis
incolatum euadas.

¶ De vera libertate que in criſti ſeruitute cōprobatur. Ca. xxxij.

Licet poīte ſint ſub lege
tñ libere ſūt. Dñs ī euā
gelio dicit. Qui facit
peccatū ſuus ē pctī. Sup quo
beatus aug⁹. A. q̊ q̄s deuict⁹ eſt
hui⁹ ſeruus addict⁹ ē. Vñ q̄ꝺ diu
in antiq̄s tpib; poſt diluuiū in
nocēcia ī hoīb; pduauit. nemo
inter hoīes dñat⁹ fuiſſe deſcri
biť. Cū aūt abūdauit iniq̄tas
et pax refugiut caritatis. nem
roth robuſt⁹ venator. hoc ē rap
tor. hoīes cepit deprimē. et ſub
iectis p pōpam pricipari. Ex in
de reges facti ſūt ⁊ totum ī iquis
legib⁹ ſubiecerūt. Vñ beatus au
g⁹. ī libro de ciuitate dei. Et q̄d
magna regna ñ magna latroci
nia. ¶ In die q̄dā q̄dā pirata
capt⁹ a nautis magno alexādro
oblat⁹ eſt. quē cū īterrogarꝫ ſi
mare vellet habere infeſtū vt p
qđ peccauerat per hoc ⁊ torq̄re
tur. libeā ɔtumelia īuect⁹ ī alex
andrū rñdit. Et tu inq̄t ſi totū
mūdum velles habere īfeſtū. Ra
pinas quia exerceo parua naui
cula latro vocor. tu aūt q̄a mag
no nauigio īperator. Cuius rñ
ſionis et inuecte veritatis auda
ciam intantum ⁊ miratus et cō
plexus ē alexander vt piratam
redderet liberū. Itaq; lex liber
tatis ē caritas quā ſi ferre volue
ris etiā ſub xpo pñcipe liƀ eris.

Vñ dñs ī euāgelio. Si vos fili⁹
liberauerit vē liberi eritis. Qz
ſi recalcaueris ei ſubdi etiā regū
pñceps ſbiciet te dyabolice ſer
uituti. ¶ Et q̄dē noſtro tempo
re ī germanie ptib; ſicut michi
frater ordinis predicatorū nar
rauit et vidit. virgo quedā ſan
tiſſima fuit q̄ nullis arctari clau
ſtris vel ſeris potuit nullis pror
ſus vinculiſ ɔpedita teneri quin
mox vt ſpiritu mouebatur ſicut
ſagitta que quāto in arcu forci
us ſtringiť tanto robuſtius ia
culatur. ita ſolutis clauſtris vin
culiſq; diruptis inſtar auis q̄ſi
per aera ferebatur. Vñ dicitur.
Ubi ſpirit⁹ domini ibi libertas.
Sed illud notum omnibus ſolē
ne miraculū dicebatur. q̄ ſacra
virgo videntibus multis fre
quenter exibat in campum ⁊ a
ues indomitas cuiuſcūq; gene
ris clamoribus conuocabat. et
in medio earum quaſi gallina
inter pullos ſingulas manu de
mulcēs ⁊ oculꝰ reſidebat. Quid
mirum. In illa innocentia perſti
tit. a qua adaꝫ lapſus principa
tum animalium perdidit. que
ei deus per obedientiam in pri
ma creacōe ſubegit. ¶ De liber
te dicit phus. Non poteſt ḡtis
ɔſtare libertas. hanc ſi magno
eſtimas oīa pua eſtimāda ſūt.

Multa non q̄a difficilia ſūt nō
audemus· ſ; quia non audem⁹
difficilia ſūt. Libertas nichil ali
ud eſt q̄ӡ animus quodāmodo ſe
ipſū habens. O q̄ӡ magnis ho
mines tenent erroribꝰ qui cau
ſa dominādi maria cupiūt per
meare. ignari q̄ӡ ſit ingens par
q; cel regnū. Impare ſibi maxi
mū eſt imperium. Reb; habitis
hylariter vti pars ē libertatis.
Beneficium accipe ē libertatē
perdere. et niſi incumbat neceſſi
tas deſacili non mendices. Sa
piens ſe contentus eſt. nō vt ve
lit eſſe ſine amico ſ; vt poſſit.
Ea ſola putamus emi pro q̄bꝰ
pecuniā ſoluim⁹. Ea g̃tuita voca
mus pro q̄bus nos ipſos īpendi
mus. adeo nichil eſt cuiq; ſe vi
lius. Sepe maximū preciū eſt
p q̄ nullū daṫ. Noſtra eſſem⁹
ſi alia noſtra nō eſſent. Qui ſe
hab; nichil pdidit. Omnes ad
hoc nobiles ſum⁹ nec pauperes
abicit philoſophia nec diuites
eligit. Bona mēs nec comoda
tur nec emiṫ. et puto ſi venalis
eſſet nō haberet eṗtorē. et ma
la mēs cotidie emiṫ. Anim⁹ no
bilē facit. Ex q̄ītacūq; enī con
dicōe lic; ſup̄ fortunā ſurgere.
Nō deformitate corporis feda
tur aīmus. ſ; pulchritudīe aīmi
corp⁹ ornaṫ. Sicut nec ulla con
dicōis ſeruitute ſubiciṫ. ſic in
tra ſe fruēs libertate ad nullum
ſui ɔtrariū cogi poteſt. Subde te
igitur ap̄is anima fidelis vt li
bera ſeruias regi criſto ne tibi
dn̄etur dyabolus tamq̄ӡ ſeruo.

De electione prelatorum a ſub ditis. Capi. xxxiiij.

Sicut regē ordināt ſic et
populos creāt. Nemo
enī ſibi aſſūit honorē
ſicut dicit apoſtolus ſed qui vo
caṫ a deo tamq̄ӡ aaron. Vocati
aūt a deo diciṫ qui volūtate di
uina canoīce ab hijs q̄ӡ īter eſt
dign⁹ eligitur. Reges dico iudi
ces et p̄latos. et de illis q̄ӡ ī digni
elcōis ſuffragio ſuſtolluntᷣ. Eis
ſiet ſicut ī libro iudicū diciṫ vt
ignis egrediaṫ de rāno et ſucen
dat ligna ſiluaӡ. O q̄ciens pro
bleuma iſtud etiā iſto tp̄e vide
mus ipletū. Creāt miſeri fatuel
los et ſimplices. et oīs v̄tutis ob
litū gen⁹ tm̄ ī ſpiciūt. nō ꝑſonā.
Et vide q̄lit ill' repēdiṫ iuſta m̄
ces. Iſti q̄dē dig̃tatis apice ro
borati q̄d ſit iuſticie v̄tutis et iu
ris nō curāt ſas oē cōtēnūt. graſ
ſanṫ ī clericos et laycos de bach
anṫ. et cum horum vlterius ra
pīe nō ſuppetūt proprie eccleſie
man⁹ iponūt. et ſuos creatores
ipſos ſpoliantes eos magis q̄ӡ

alienos et turpius execrantur.
Hoc in figura iſtorū ſicut liber
regum teſtat̃ zacharias filius
ioiade ſenſit. q̄ a ioias rege quē
pr̄ octēnem regē popul' prefece
rat īmaturū occiſus eſt. Nec re
cordat⁹ eſt q̄ ſibi pr̄ feciſſet bo
na ꝫ eum crudeli morte multa
uit. Et notādū ꝙ dicit̃. ſicut re
gē ordināt ita ꝛ populos creāt.
Quid ſit aūt apes fideliū popu
los creare ideſt gn̄are breuiter
dici poteſt. In gn̄acōe q̄dē tria
neccia ſūt precipue ſcꝫ valitudo
ↄgrua gn̄antis. debita q̄litas i
ſemētina gn̄acōnis materia. ma
trix in ↄcipiēte ↄueīens. Gn̄an
tis pſonā dicim⁹ prelatoꝝ. Se
mētine gn̄acionis materiā pre
dicacōis v̄bū. Couenīētem ī cōci
piente matricē catholice ecclē
ſiniū. ꝛ hoc ſemp ſac̄ y̅ doneitate
ↄueīens. Hereticoꝝ enī ↄuēticul
lorū ſi q̄ dici poterit matrix diſ
rupta ꝛ ſaſſa ē. ꝛ ideo fet⁹ viuos
gn̄are nō poteſt. Et ideo ꝓpħa
yſayas ↄq̄rit̃ dicēs. Venerūt fi
lij vſq; ad partū. ꝛ nō eāt v̄tus
pariendi. Dicam⁹ ergo de vali
tudīe ↄgrua gn̄antis. Tres ſūt
ſicut dicit ariſtotiles q̄ īualidi
ſūt gn̄are. īfirm⁹ puer et ſenex.
Infirm⁹ generare nō poteſt ꝓp
ter debilitatē et defectū v̄tutis
actīe. Quos p infirmos accipi
mus niſi illos q̄ lāguent ī vicijs
īualidi ad v̄tutes. Velle q̄dē bo
nū p̄ſt ſicut dicit apoſt. pficere
aūt nō valēt. Iſti g° p p̄dicacio
nē ſpūales filios generare ydo
nei non ſūt ſicut eis dn̄s p pſal
miſtā improperat dicēs. Pecca
tori autē dixit deus. Quare tu
enarras iuſticias meas et aſſu
mis teſtamentum meū per os
tuum. Et vide cauſam. Tu vero
odiſti diſciplinam ꝛ ꝓieciſti ſer
mōes meos retrorſum. Indig
nus ē ergo q̄ verbū ore ſeminat
et manu diſſipat. Scdō geneā
re non poteſt qui puer ē ꝓpter
cremētū. q̄a ſemētine gn̄acōnis
materia tr̄ſit pueris ī cremen
tū. Et ī ſignū huius dn̄s ihesus
cū fact⁹ eſſet annorū duodecim
īuēt⁹ eſt in medio doctorū nō
docens ꝫ audiens et īterrogās
eos. Et illō q̄d lucas de eo ī acti
bus apoſtolorum ſcribit. Cepit
ih̄us facere ꝛ docere. Et p̄mo ſcꝫ
facē et poſtea docē. Comedē g°
primo iuniores ideſt incorpora
re ſibi ad incremētū v̄tutis ſm
ezechielē volumen debēt ſacre
ſcripture vt in ore eoꝝ p p̄dica
cōeꝫ ſiat oportuno tpe tāq̄ mel
dulce. Terci⁹ q̄ꝫ ideſt ſenex ge
neāre nō poteſt. ꝛ hec cauſa. q̄a
natuā nō poteſt ī eo digēre ſāg
nē ſeīalē. Vn̄ ī libro r̄gū dicit̃ ꝙ

rex dauid ſenueāt ⁊ caleſieri nō
poterāt dū cooperiretur pellibꝫ· Na
turalis enim virtꝰ in ſenibꝫ a ri
gore deflectitur ⁊ neceſſe ē vt dū
organiſmus corporis quaſi for
nax ad inſtrumētū ignis deſtrui
tur feruoris et ſenſus q̄litas mi
nuatur· Si eni verū eſt qd̄ mag
nus ille grāmaticꝰ dixit· Quāto
iuniores tāto pſpicaciores ergo
ex conſequēcia verū eſt q̄nto ſeni
ores tanto tardiores· Sꝫ i libro
quarto regū dicitur q̄ aſa rex iu
de in ſenectute doluiſſet pedes ⁊
hoc affectuū q̄ vtriqꝫ ſūt in ſeni
bus circa ſalutem proximi tardi
ores· Calor eni feruide caritatis
cauſa eſt vt ſermo exhortacōnis
in predicāte apte et bene dige
ſtus valiter auditoribꝰ profi
ciat· qd̄ vix ⁊ ſine diuino miracu
lo in ſenibꝫ q̄ a·lx· vel ſi i longū
a·lxx· ānis ſenibꝫ morātur fieri
cōprobatur· Qd̄ aūt de beatiſſi
mo patre auguſtino legitur teſte
poſſidio calamenſi epiſcopo
qui ſenectute longa confectꝰ ver
bum dei vſqꝫ ad extremā ipſam
egritudinē i pretermiſſe alacrit
et fortiter ſana mente ſanoqꝫ
conſilio in ſancta eccleſia predi
cauit membris omībꝫ ſui corpo
ris in columis integro aſpectu
atqꝫ auditu dormiuit cū pribus
ſuis· diuine vtuti pocius aſſcri
bendū ē q̄ nature· Et i tpe trāſ
acto et certe in preſenti ſimile
nō videmꝰ· Tercio neceſſaria ē
q̄litas in ſemētina generacōis ma
teria vt ſcilicet in eo tēperancia ca
loris ſit frigiditatis ſiccitatis ⁊
hūiditatis· Vñ dñs dicit in euā
gelio ſemē eſt vbū dei· In ſemīe
autē pdicacōis neceſſe ē vt pre
dicator ſmonem cōtemperet au
dientibꝫ ne exceſſu feruoris et
zeli erūpat in talia per que ſcā
daliſet ⁊ turbet aut prouocet audi
entes· Unde pſalmus inſtruit di
cens; et bñ patientes erunt vt
annūcient paciētiā· volēs itelligē
in pdicātibꝫ moderāmē· Hoc idē
ceteris exceſſibꝰ caueatur ne te
por ā frigꝰ in vbo ne ſine hūore
greſſicāt ne et hūidum nimis
hoc ē ſm phāz aq̄ ideſt ſcaula
ri ſciā mixtū minꝰ reddat itētos
et ſollicitos auditores· Diſcāt
ergo apes fidelium reges ideſt
platos ydoneos ordiāre q̄ p pre
dicacionis ſemen cōueniēs poſ
ſint adopcōis populos gēnare·

¶ De puerſa et iuſta iuſticia· Capitulū·xxxiiij·

Prerogatiuum examen
iudicij tenent· Incorri
gibiles necant caſti
gāt mox ⁊ morte puniūt· Quid
mira· Audi qd̄ dixerit ioſaphat
rex iſrahel iudicibus populi

q̄s ↄſtituit. Videte inq̄t quid fa
ciatis. Nō hoīs exercetis iudi
cium ſȝ dei. ⁊ qñcūqȝ iudicauer
tis in vos redūdabit. P q̄ hoꝛrē
da ſententia in illos q̄ perūtūt
vł pūtere pmittūt iudicia. ſm
ꝓphā ȝ iuſtificāt ꝓ muneribꝰ īpi
um et cauſa vidue non īgredit̄
ad eos. Ve ergo ipiis ī malū ȝ re
tribucō enī illoꝝ veniet q̄a iuſtꝰ
dñs et iuſticias dilexit. eq̄tatē
vidit vultꝰ eiꝰ. Si aūt dilexit
iuſticias ⁊ approbacōis oculo co
ſideāt eq̄tatē. p cōſequens īiu
ſticias odit in iudicibꝰ ⁊ impro
bat falſitatem. Vbi ergo iuſtici
am habere non potens pacient̄
ad dominū cum fiducia cōuerta
tis q̄ īpunitam neq̄ciam ire non
ſinit et cum accepit tps ipſe iu
ſticias iudicabit. Quid aūt ſu
per hoc noſtro fere tēpoꝛe ſm
q̄ a fratre ordis pdicatorū au
diui in lothoringia ↄiūcta brabā
cie fcm̄ ſit audiamus ¶ Mona
ſteriū ſcī Jacobi apō leodiū no
tū multis ē et acceptū. Iſtud q̄
dam adoleſcēs ↄſobrinus maio
ris ꝑpoſiti cauſa maioris deuocō
nis ⁊ ṙeligionis īt̄rauit. Qđ vt
audiuit prepoītꝰ indigne tulit ⁊
mandat abbati ṙemittat ſibi ↄſo
brinū per clericos. Renuit ille.
Tūc ꝑpoītꝰ forti manu collā ſa
tellitū īt̄rat violēter cenobiū. ra

pit iuuenē et nudato ſcō hītu in
duit ſecularī. Abbas ergo mō
ſterij collās ꝓmoribꝰ vł ꝓoribꝰ
ūtatis epō ↄq̄rit̄ ⁊ totū cleꝝ ꝓ
tantis iniurijs interpellat. Hoc
cum indignāter audire vix vellȝ
epiſcopꝰ ⁊ abbatē pocius īpete
ret duris vbis. abbas flexis ge
nibꝰ cū modeāmine dixit. Iudi
cē ↄtra te o ꝑpoīte in terra habē
nō poſſū ⁊ ideo cōtra te deum ſū
mū iudicē īterpello vt infra. xl.
dies vterqȝ noſtꝝ ↄpareat corā
illo ſentēciā ꝓ meritis accepturus.
Ad hoc preſul cachinnans
cum ſuis irriſit hoīem atqȝ ſpre
uit ⁊ repulit exprobratū. Quid
plura. Quadrageſimo aūt die
circa nonā mortuus eſt dictꝰ ab
bas. Et cū pro eo ſolēniter pul
ſaret̄. ſedens in balneo prepoſi
tꝰ q̄ſiuit a circūſtātibꝰ q̄d hoc
eſſȝ. Mox q̄dā īgrediēs ⁊ req̄ſi
tꝰ de ſoītu cāpanaꝝ. r̄ndȝ abba
tē ſancti iacobi iā defūctū ⁊ pro
eo pulſacōem fieri tā ſolēnē. Ili
co recordatus ꝑpoītus q̄dragēſi
mū diē eſſe q̄ ſe citatū corā ſum
mo iudice audierat ab abbate
conſternatus animo dixit ſuis.
Cito videte q̄d faciam. Mortu
rꝰ ego ſum. Cōparere me hodie
ſummi iudicis aſpectibus opor
tebit. Nec moꝛā. Poſt hec ver
ba cū balneū egredi feſtinaret

in aſtanciū manꝰ cū dico eiula
tu ⁊ vocibꝫ exſpirauit. Illic ꝓpal
dubio reſpondere cōpulſus vbi
cauſaꝝ ſtrepitus ceſſeat. iuriſpe
ritorū aduocacio cōticeſcit. vbi
nec preces nec preciū liberābūt.
ij ¶ Simile q̄d ⁊ de comite quōdam
hanonie fide indubitata percepi
musꝰ q̄ dum vellet ī eccleſia ſan
cti iohānis invalētenis canoni
cos expellere regulares ⁊ ꝓ eis
ponere canonicos ſeculares ab
bas eiuſdeꝫ loci ad ſūmum iudi
cem appellauit. Appropinquāte
aūt appellacōis die cū abbas in
ciperet īfirmari et ſe ad cōparē
dū coram ſūmo iudice oracionis
inſtācia ꝑpararet ipſeqꝫ comes
ſub eodem tpe ſentiret incōmo
dum cauſe ceſſit. o iode diē ven
ditus. iudicij et ſentenciā exſpe
ctare. Et nō ī percuſſione iudicij
duo mala. Vnū ꝙ offēdūt deū.
et vnum ꝙ offendūt ꝓximum.
Primū fit mādatū dei trāſgre
diēdo. Secūdū ꝓximo iudiciū ſb
trahēdo. Retribucio ergo eius
venit. vt offenſam dei etiā ſi ſb
peniteat per afflictōeꝫ corpo
ris luat et offēſam ꝓximi quā
p iudiciū iniuſtū incurrat dānis
eius ſatiſfaciēdo reſtituat. Iudeꝫ
enī iudico qd manu dicipe. Et
ſi impenitens pſeuerat penā pro
vtroqꝫ ppetuo damnatus exſol
uet. Qua frōte ī futuro illo ex
tremo et tremēdo iudicio ipſum
iudicem exſpectabit q̄ hic tpa
liter iudex eū p iniuerſū et falſū
iudicium irritare non timuit.
Quid ſit aūt tenere iudiciū ad
illos maxime ſpectat q̄ iudicare
et corrigere debent exceſſus et
opa ſubditoꝝ. Unde dicit īcorri
gibiles enī necāt caſtigāt mox
et morte puniūt. Cuius exēplū
in ꝓmo libro regū īuenies vbi
heli ſacerdos contra legē exce
dentes filios nō correxitꝰ ⁊ cum
eis in vno die vindictā crudeliſ
ſime ſꝫ iuſtiſſime aīaduſionis
accepit. Qd̄ venitꝰ in vtroqꝫ qd̄
dictū eſt de īiuſtis iudicibꝫ ⁊ de
hijs q̄ ſunt circa correctionē ſub
ditoꝝ īcorrigibiliū negligētes.
¶ Comes q̄dā iuſtiſſimꝰ iudex ij
vt certiſſima relacōe didicimꝰ.
in ꝓpriū filiū et vnicū tale iudi
ciū fecit. Decūbueāt comes an
nis duobꝫ aut tribꝫ languēs et
vna dierū filio eiꝰ virginem op
primente clamore populi per ci
uitatem validus excitat. Quo
clamore pater attonitus inqui
rit que cauſa ſit. Negāt prima
tes qui aſtabāt ſꝫ tādem minis
territi intimāt veritateꝫ. quo de
tecto vultu diſſimulante cum la
crimis peciit ab aſtante ſeruo
cultrū exacuatū et longum q̄ſi

vellet ſibi vnguium excrementa
reſcindi. Nec diu inmoratꝰ cuz
vir ſex horarum ſpacio interie
cto filiuz p̄cepit aduocari. Quo
veniente ⁊ ꝓpius accedente dix
it pater. Nunq̄d noſti ꝙ ſim do
minus terre ⁊ tu me ſuperſtite
et viuente in confuſionem mei
et tui opprimere virginem volui
ſti. Abſit vt te talem heredem
habeā et te talem poſt me terre
dominū relinquam. Hoc dicēs
ſubito eum ī corde cum cultro p
cuſſit. nec q̄tuor dierū poſt hoc
ſpacium interceſſit cum ecce co
mes mortem ſibi īminere reſpi
ciens quendā ſecreti ſui conſciū
mādauit abbatem. Cui cum cō
feſſus eſſet ⁊ peteret corpus x̄
⁊ nichil in confeſſione de occiſi
one filij tetigiſſet abbas nolēs
eum abſoluere vel cōmunicare q̄
re tm̄ ſcelus filicidij cōfitens ob
miſiſſet q̄ſiuit. Cui comes mīa
conſtantia reſpondens dixit. Ab
ſit vt illum reputem p̄mi princi
patus heredem licz genitum car
ne mea qui ꝯtra fas auſu nepha
rio iuris violator exiſtēs ſe dig
num fecit mortis iudicio et om
ni iure ſucceſſionis indignum.
Nec vere ergo pater filium ſed
legum violatorez occidit. Tu
autem abbas vicariꝰ iudicis dei
contra legē me iudicas que deu
teronomij libro teſte in necē pa
terni filij primas parentum ma
nus eſſe precepit. Unde ad cri
ſti iudicis tribunal appello vbi
ſine tua abſolucōne facti huius
aſtare volo et certus eius iudici
um exſpectare. Hoc ſolum peto
vt pixidem aperias dominici ſa
cramenti et me ſalutare dei ocu
lis tm̄ videre permittas. Qd
vbi annuit abbas hoſtia ſaluta
ris mox ſe oci comitis patenti i
fudit. ⁊ cum iuſtum prerogati
ui examinis iudicem et rectiſſi
mum vindicte ſcelerū compro
bauit.

¶ De virtute innocētie et ſimplicitatis. Capitulum. xxxv.

Miro mō īnocue ſūt. Illi
vtiqz apes fideliū imitā
tes q̄ ẜm ꝓphaz fetū
nō faciūt nec iuētꝰ ē dolus ī ore
eius. Rara res eſt iſtis tpibus
etiam in pueris qui nomine ⁊ fa
cie innocentie puritatem oſten
dunt puritatis innocenciam in
uenire. Sz etatē ſupplente ma
licia luxurijs in ſe vires exhau
riunt ante tempus. ideo decus
omne deperijt. robur elanguit
in adultis facinoroſi quiqz pre
ferunt palmam. virtus obiecta
ſuccumbit ī flagicijs reuiuiſcit.
abel innocēs de nouo ꝓſternit.

Non eſt q̄ reputet puritatem ⁊
ideo ſectator īnocēcie rariſſim⁹
inuenit· Viris q̄dem ſi ſoli eſſēt
principes obnoxij ſeculares poſ
ſet vtcūq; ꝫ tm̄ cū gemitu tolerari·
Sz in illis eſt cū deteſtacōe maxi
ma ↄſpuēdū q̄ ſunt loco apoſto
loꝝ diſpēſatores eccleſie· q̄ deſ
pectis inocentib; ⁊ ꝓbatis nō
ponderāt ꝓmouere impiū ſi eū
videāt et verſutū· Non ſic vilis
deo īnocentia credit qui ab ini
cio mūdi īnocētem enoch a ſecu
lo trāſtulit· noe iuſtū ſeruauit·
abrahā āpliauit· eſau reproba
uit· iacob dilexit· ioſeph inocuū
toti mūdo prefecit· Innocētiam
puritatis in matre caſt⁹ elegit·
In inocētib; coronauit· In bap
tiſta laudauit· In iohāne dilex
it· In illis q̄s vocauit ad ſe ⁊ cō
plexus eſt puulꝰ ↄmendauit di
cens· Sinite puulos venire ad me·
taliū ē eni regnū celorū· Et q̄d
dicās· Tempus me pocius deſi
ceret q̄ exēpla ⁊ q̄niam q̄cumq;
domino placuerūt aut per vite
pfectōez poſt lapſū· aut per vite i
nocētiam ante lapſum· aut certe
ad vite puritatem poſt lapſū re
dierūt· ¶ Quid aūt i confinio
burgūdie per inocētiam actum
ſit vt a fratre ordis minoꝝ per
cepim⁹ referamus· Antiq̄ſſimo
more ſeruatū eſt in ordine ſan
cti benedicti a cunabulꝭ ſere pue
ros ibui et ſic eos i ordinē p vi
te innocētiam educari· Quo cō
tra ſepius actum tamen audiui
mus nec approbam⁹ p oīa pue
rum racionis expertem vouere
qđ neſcit· ꝫ pocius adultū quē
libet q̄ poſſit diſcrete reproba
re qđ diſplicet· et electione dig
na approbaṫ qđ placz· ¶ Puer
q̄dam in cōfinio burgūdie fuit
q̄ in mōſterio ordinis ſancti bn̄
dicti apud cluniacum ab ipſis
cunabulꝭ inocētiſſim⁹ ac ſimpli
ciſſimus adoleuit· Adultū ergo
iuuenē abbas ſuus pro recreacō
ne vel ioco ſecū ꝓficiſci extra pre
cepit· Suffertādoꝝ ergo equoꝝ
cauſa abbate cū ſuis ań domū
ferrariā deſcendēte· miratus ex
ſimplicitate iuuenis eo q̄ num
q̄ tale q̄d videret ferrū candēs
nuda illud manu ſine aduſtiōe
aliqua vel leſura eleuās ↄtrecta
uit· Stupefactus ergo abbas et
omnes q̄ pn̄tes aderāt inocen
tiam in iuuene venerati ſūt· ⁊ rē
iterato ac pluries probauerūt·
Poſt hoc abbate cū ſuis alias
occupato iuuenis mox īteriora do
micilij eſt igreſſus vbi vxorē fa
bri cū puero ſuper genua mira
tus inueniens cū puulo cui num
q̄ ſimile videāt iocabat· Illico
aūt mulier i iuuenē q̄ſi iexptū

malicia ſtimulata. ſi talem habe
re vellet inquirit. Et ille. liben
tiſſime inqt. Que mox neſciũ
ad concubitũ inſtruens puerum
ſic fieri promittebat. Ergo vbi
iuuenis poſt cõcubitũ inocẽcia
ſpoliatus egreſſus eſt. ferrũ cã
dens vt prius exiſtimans con
trectare adultus grauiter excla
mauit. Qua in re turbat⁹ abbas
non modicum admiratus aĩad
uertit ex interiori leſura anime
iuuenem foris leſum. et priori
innocẽcia q̃ eũ contra ignẽ ꝓtex
erat denudatũ. Reductum ergo
ad monaſteriũ iuuenem abbas
ſuper geſtis diligẽter inq̃rit ve
ritatez q̃ ſimpliciſſime cõfitet.
Et ſic cũ multis lacrimis dam
nũ ſuum tremebund⁹ expauit.
¶ Sz et potentẽ ↄtra demões pu
ritatez mira geſta iuliane v̾gĩs
et cipriani teſtant. Vbi ciprian⁹
adhuc puer a magiſtro ſuo com
pulſus legit. xviij. annis purita
tem v̾ginal̃ inocentie cuſtodiſ
ſe. vt per hanc maiori potencia
contra demones ⁊ ĩperio potire
tur. ¶ Sup hoc quoddã valde
memorabile certiſſima relacõe
ab hijs q̃ preſentes aderãt ⁊ vi
derãt ĩ machlinia opido brabã
cie ꝓ ꝓximus accidiſſe. Puella
q̃dam ſacro die dñico cũ iuueni
bꝫ corizaueãt diu valde. Fatiga

ta ergo domũ redijt. Nec moã
dormitũ pergẽs demone fit re
pleta. qua clamante ſurgit fã
lia ligant vinculis ſeuientem.
Mane in hanſwic ad oratoriũ
glorioſe virginis extra opidum
deportatur. Frequẽter enim ibi
dem maria virtutum operatrix
miracula plurima demõſtrauit.
Quod vbi ſcolares pueri perce
perant ad locum vbi vexabatur
puella ĩ oratorium concurrerũt.
quorum vnus annorum ferme.
xij. audacior ceteris atqꝫ ſaga
cior cepit compellere et adiura
re demonium vt corpus obſeſſũ
deſereret et exiret. Nec mora.
vbi demon circumbilicum per
tumorem ſe eſſe monſtrauit. di
ctus puer crucem cum pollice ĩ
contrarium fixit. ⁊ ſic paulatim
per crucem verſus os aſcendere
compulit donec eum in ſpeciem
hyrſuti vermis oĩs popul⁹ ĩtra
hiatũ oris herẽtem vidit. Quo
miro conatu ad inferiora redire
volẽte clamauit populus. puer
inſtãter ſignũ ſalutis oppoſuit
et cum maxima violencia demo
nem exire coegit. Eiectum ergo
vt diximus in modũ hirſuti ver
mis puer audacter dexteã com
prehendit. et in foſſam paruu
lam vbi pluuial̃ aqua ↄſiderat
mox ꝓiecit. Qui ſtatĩ in oculis

plebis tocius diſparens· leticie
et laudis omnibꝫ materiā dere
liqt· Proinde manꝰ pueri a cō
tactu ỳmis nigredine īfecta re
manſit·ꝫ ꝓtinus aque bn̄dicte
lauamento diſceſſit· Sacroſcā
ergo res eſt eſſe ab omni labe
criminū īnocentem·ꝫ ſimul eſ
ſe cōueit ſimplicē ⁊ prudētem·

¶ De inocentia boni hoīs et iuſti
q̄ nemini cupit nocere ꝫ oībus
ꝓdeſſe· Capi·xxxvi·

Fructibꝫ nulꝭ nocent· ſed
nec mortuis q̄dē· Caſtꝰ
de patre dicit· Omē pal
mitem q̄ fert fructū purgabit
eum vt fructum plꝰ afferat· Re
cte aūt ſubdit· nec mortuis qui
dem ſubaudi nocent· Et hoc eſt
qđ ī euāgelio de caſto rege fide
liū ſignanter legit· Calamum
quaſſatū non conteret ⁊ lignū
fumigās nō extinguet· Quod
et ad nos moraliter referri po
teſt· Fructibꝰ nulꝭ nocēt· ideſt
fructificātibꝫ per bona operā no
cere non debemꝰ vt impediamꝰ
eos ī aliq̄·ꝫ pocius adiuuemꝰ
vt eoꝝ exemplo ad ſimilia ꝓuo
cemur· Unde ſalomon in ꝓuer
bijs· Noli ꝓhibere eum q̄ bene
facit·ꝫ ſi potes ⁊ ipſe bene fac·
¶ Multis modis dicit nocē ho
mo homini·ꝫ precipue tribus·
corpus occidēdo· animā ſeducē
do· vitā īfamando· Corpus tripli
citer occiditur· gladio materia
li vel cōſimili vt cayn abel· ſub
dola ꝓdicione vt iudas criſtū·
victus ſubtractione vt q̄ tpe ne
ceſſitatis ⁊ famis negādo victū
pauperes perire permittunt· de q̊
dicitur ī decalogo· Nō occides·
De ſecūdo ī eodē· Nō feres con
tra ꝓximum tuum falſum teſtio
nium· De tercio dicit ābrokus·
Paſce fame morientem· q̄ ſi
non paueris occidiſti· ¶ Aīa eciā
am ꝓximi tripliciter ſeducitur·
peccato· exemplo· cōſilio· Pec
cato vt qui hominē peccare facit·
ſicut heli ophni et finees q̄ pec
cabant cum mulieribꝰ que excu
babant ad hoſtiū tabernaculi·
Exemplo vt ſalomon q̄ illectus
amore mulierū ydolis īmolauit·
et per hoc peccare fecit multos
ex iſrahel· Cōſilio vt q̄ tempore
iude machabei pſuaſerunt mul
tis vt derelinq̄rent leges patrū
ſuorū et ydolꝭ īmolarent· Uel cō
ſilio poſſūt dici ſeducere q̄ īcau
ta predicacōne neſcientes ⁊ ſim
plices de occultis peccatis red
dunt curioſos ſollicitos de hijs
que prius ignorabant· De pri
mo dicit ī decalogo· Nō mecha
beris· De ſecundo in libro he
ſter ī fine· Gladio ⁊ igne pereat

ꝓ exemplo contemptꝰ et inobe
dientie. De tercio in libro iob.
Adducꝫ ꝯſiliarios malos in ſtul
tū finē. Uita etiā ꝓximi tripli
ter infamatꝛ vel minuēdo bonū
quod in eo eſt vel agēdo malum
qđ in eo nō eſt. ł fingēdo malū.
Primū malū. ſecūdū peius. ter
ciū peſſimū. Et hec ē beſtia quā
vidit daniel cū triplici ordine
dentiū que multos populos de
uaſtabat. ⁊ hoc q̄re. q̄a eo minꝰ
peccatū detractiōis vitatꝛ a pluri
bus q̄ minus peccati mortalꝭ cul
pam ab ignorātibꝰ habere puta
tur. cū tamen multo grauius ſit ſi
ne culpa ꝓximū īfamare q̄ fur
to veſtem eiꝰ auferre. et hoc qui
dem multi. illud vero ponderāt
pauci. ¶ Huius rei vindictam
horabilē valde ⁊ mirābilē vidi.
Noui ordine. non re. noīe non
actibus ſacerdotem. qͥ intm̄ vicio
līgue deditus erat vt pocius de
ſe peſſima mētiret. q̄ nō ſocios
vel cohabitantes ſibi crimibus
infamare. ꝗ ante mortem raptus
in furiā tanta in ſe debachatus
eſt ore. vt ꝓpriis dentibꝫ ling
uā maliloquā laniaret. ⁊ palam
cūctis oſtēderet q̄ q̄a līgua ſua
doloſe egerat. et venenū aſpidū
ſub labiis eius quaſi ſepulchrū
patens guttur illius fetorem te
terrimū āhelaret.

¶ Qr q̄libet ſtudeat occaſionē
proficiendi ⁊ emēdandi ſumere
non ſolum a bonis verumetiam
a malis. ¶ Capitulum. xxxvij.

NOn ſolū ab odoriferis ve
rumetiā a fetidis her
bis mellis alimoniam
trahunt. Mire cum odoribus bo
nis delectantur et naturaliter
fugiunt fetida. Sed ī eis prop
ter mellis bonum ad tempus
vtiliter demorantur. Et hoc eſt
idem quod dicit paulus. Omia
probate quod bonum eſt tene
te. Per odorifera intelligimus
opera bone fame. Vn̄ apoſtolus.
Bonus odor criſti ſumꝰ deo. ali
is quidem odor vite in vitā. aliis
odor mortis in mortem. Auguſti
nus ſuper eodē verbo dicit. Si
cut quondā illud precioſiſſimū
vngentum fracto alabaſtro odo
re domum impleuit. ita et apo
ſtolorum optimo bonorū fractis
eorum corporibus per martiri
um quaſi ſuauiſſimum holocau
ſtum domino eccleſiā toto orbe
reſperſit. Et hoc q̄dem aliis cō
gaudētibꝫ fama vite ī vitā. aliis
inuidentibus fama mortis ī mor
tem. Tu autē apis fidelis ani
ma delectare fame opibus odori
bus bonorū q̄ tibi in mutua col
latione de bonis et edificatoriis

vbis os ſapidum ⁊ odoriferum
reddāt per qd̄ edificet̄ ꝓxim⁹
et cor mūdatū ſpurcicijs gratu
labūdū faciant· quo magis ad
deſideriū celliū eternoꝝ ei⁹ ſuſ
piriū excitetur· Gracius tibi ſit
q̄i fauos mell̄ ⁊ lactis dulcedīez
liguā tuam ⁊ labia diſtillare q̄
amaricari ventrē tue memorie ⁊
felleis recordacōīb; ad vomitū
prouocari· Illud vero qd̄ textus
apte ſubiūgit q licet fugiant
naturaliter fetida in eis tñ prop
ter mellis bonū ad tp̄s vitaliter
demorant̄· ſic intelligi debet q
non ſolū in bonis hominū acti
bus proficiendi occaſionem ſan
cta aīa ſumit verūetiam ī mal̄
dū in hijs videt qd̄ iuſte diſpli
cet ⁊ in ill̄ imitatur bonum qd̄
vidz· ¶ Vidim⁹ ⁊ valde dilectū
⁊ familiarē habuim⁹ nobilē phi
lippū de mōmiraul militem vite
perfcīſſime virū in q̄ illud mēo
rabile frequenter adu̇tim⁹ q to
tum temp⁹ ſuum vel in oracione
ac deuocōe ꝯtinua vel in ſanctis
collocucōīb; expendebat· Noue
rat eni multos valde religioſe vi
te viros ac feīnas q̄s ī grecie ·
lūbardie· burgūdie· ꝓuīcie· gal
lie· flandrie· brabācie partib;
illuſtraueāt· quoꝝ v̇tutes mores
et v̇ba cum miro feruore ⁊ deſi
derio referebat· et ad meliora p
hoc mētes audiētiū excitabat·
Sz et auditores ſuos et collocu
tores miā oīs grā cōpellebat·
vt ſibi aliq̄d dignum relatu qd̄
audiſſent vel vidiſſent in facto
vel ī dicto bonorū exponere dig
narent̄· Et hec quidem vltra q̄
credi poteſt in eo tantā deuocō
nem tantā leticiā et tm̄ deſideri
um excitabant· vt iſtis ſol̄ vi
uere crederet̄· Si q̄d vero extra
talia eū audire cōtigerat· quaſi
eſſet percuſſus ī capite cū miā
anxietate ſpirit⁹ faciem auerte
bat· Nec fruſtrat⁹ ē fructu oris
aucis bonoꝝ ſcilicet que libēter
ꝓtulit et audiuit· cum eū deus
miro modo remuneāuit etiā in
preſenti· Vix eni habuit de om
nibus paternis bonis neceſſari
um vite victū et tamē octo mō
ſterioꝝ ciſterciens̄ ordis funda
tor extitit īdefeſſus· Exceptis
congregacōīb; beginarū q̄s vſ
q; ad q̄nq; milia ī diuerſ̄ locis
⁊ eo āplius ī cr̄iſti ſeruicio mā
cipauit· Ecce quid ſit bonis bo
ne fame odorib; delectari·

¶ Qr rigor iuſticie et zelus corre
ctōnis in capitul̄ ſtricte ſit ſer
uād⁹· Capitulū·xxxviij·

DIra mūdicia circa eas·
admoliūt̄ omnia in me
diū nulla opa ſpurcicie

latent quoniam et excrementa
operancium intus ponunt ne lō
gius recedant vt congeſta ī vnū
locū turbidis diebꝫ et operum
ocio foras efferant aggregata.
In hijs verbis notatur capitulo
rum neceſſaria et celebris offi
cina vbi debent exceſſus peccā
cium proferri accuſari corrigi ꝛ
purgari. Cōuētuales enim om
nes generaliter decet et preci
pue cenobitas vt mira ſit mun
dicia circa eos. Et hoc quomo
do conueniencius fieri q̄p vt ī me
dium exceſſus ſingulorum qua
ſi excrementa operancium ſalu
tem mutuam proferantur. Et
ſic fit quod ſcriptum eſt. Salu
tēꝫ noſtram inuicem operemur.
Multum eſt enim remiſſius miſ
ſericordius et tollerabilius ī pre
ſenti coram paucis ꝛ hoc coram
fratribꝰ corripi et emendari q̄p
in illo horrendo iudicio coram
omnibus bonis et malis ſenten
cialiter condemnari. Et hoc eſt
quod dicit apoſtolus. Si noſ
metipſos diiudicaremus nō vti
qꝫ iudicaremur. Sꝫ heu timet q̄
libꝫ paci ſue ꝛ peccantē vetetur
arguere ne ſibi a ſocijs cuꝫ pec
cauerit talio refundatur. qui po
cius gaudē debēt argui cū pec
cauerit ꝛ illa fronte ſocium auda
cter corripere qua nollet eum ſu

os exceſſus vel negligencias
tacere. Sed nunc ſm prophe
tam iob protegunt vmbre vm
bram eius. et corpus eius q̄ſi
ſcuta fuſilia compactum quaſi
ex ſquamis ſe prementibus.
ꝛ ī hoc dyabolum cum ſuis om
nibus intellexit qui inuicem ſe
vel defendunt vel conteguntvt
ſic oīs ordo monaſticus in diſ
ſolucionem omnis honeſtatis
decus in turpitudinem omnis
forma virtutuꝫ in vicium om
nis rigor iuſticie in precipiciū
facinorum euaneſcat. Hec om
nia proreſus eueniunt eo q̄p ac
cuſaciones et correctiones in
capitulo non habentur. Pe
trus ananyam ꝛ ſaphiram q̄ſi
in capitulo ſeniorum provicio
ꝓpetatis corripuit ꝛ puniuit.
Paulus principem apoſtoloꝝ
petrum quaſi in capitulo co
ram ſenioribus et fratribus ar
guit quia reprehenſibilem iu
dicauit. Hec in inicio naſcen
tis eccleſie et inter diſpenſa
tores fidei maxime ad inſtruc
cionem noſtram acta ſunt et
conſcripta. Vbicumqꝫ ergo ho
rum ſeruatur exemplum ibi
indiuidua ſemper cum ipſa
habundancia rerum tempora
lium criſti gracia perſeuerat.
Et licꝫ ī mutuis accuſacōibꝫ ꝛ

correctionib; capitulorū ſubite
aliqn̄ pturbacōes ꝓueniant ani
morū: ſpirat⁹ tñ ſancti ṽtute cici
us conqeſcunt et ad ſe redeunt
corde pacati. Unde text⁹ ſatis i
nuit ꝙ hec fieri ſolent turbidis
dieb; et operū ocio hoc eſt cum
deliberacōe ⁊ diſcreto moderami
ne prelatoꝝ. Qd aūt premitti
tur poni ī mediū opanciū excre
menta ne longius recedāt itel
ligi ſic debet: vt ꝓ accuſacōib⁹
et correctionib; capituloꝝ appel
lacōes et diffamacōes fieri pro
hiberet.. ¶ Solertiſſimū quē
dam in remēſi eccleſia anglicū
genere decanū ab hiis q̄ virum
cognouerūt audiuim⁹ q̄ canoni
cos ſuos pro exceſſib; viriliter
corrigebat. Accidit aūt ei⁹ tpe
vt venerabil' ⁊ deo dign⁹ alber
tus leodieñ. epiſcop⁹ frater du
cis brabācie ab impatore hein
rico exul ab ipeno pelleret' ⁊ a
militib; eius iuxta remēſem ve
bem pro iuſticia doloſiſſime ne
caret'. Ad cuius obſeqas cū vene
rabil' richard⁹ ex regali genere
ort⁹ tunc q̄dem archidyaconus
remens' ꝫ in cathalauno preſul
electus ſine nupcialiveſte cū mł'
ta turba nobiliū intereſſet. Se
pulto aūt ſacro cadauere ī cho
ro eccleſie cathedralis vt dece
bat decan⁹ omnes canoīcos nec
non et ipſū cathalaunēſem ele
ctum ad capitulū euocauit. Reſi
dentib; ergo cunctis dixit deca
nus electo. Nondum adhuc vt
credo archidyaconatū aut cano
niam reſignaſtis. Cui electus.
Nundū inq̄t. Et decan⁹. Surgi
te ergo et ſatiſfaciatis eccleſie
⁊ dorſum ad diſciplinam coram
fratrib; ꝑparate eo ꝙ ſine veſte
nupciali chorū cum canoīcis cō
tra regulā itroiſtis. Nec mora.
ſurgens et procūbens elect⁹ ve
ſtes exuit et a manu decani vali
diſſimam diſciplinam accepit.
Qua accepta elect⁹ veſtib; rei
dutis erexit ſe ⁊ decano cū max
ima oīs g̃ra coram oīb⁹ dixit.
Gracias ago deo et patrone re
menſ' ecc̄e ei⁹ piiſſime genitri
ci ꝙ te talem ꝫ in regimine dere
linquo. hinc magis diligā locū
iſtum ⁊ in ſede iſta dignam ſem
per veritatis memoriā renuncabor.
Hec dicens archidyaconatū et
canoniam reſignauit et in ſe ve
rificauit illud vulgare ꝓuerbiū.
Quanto caput altius tāto collū
mollius. Mire enim decet nobi
litatis celſitudinē. humilitatis
māſuetudine remollire. Ego aūt
inq̄ntum in re narrata conicio.
non min⁹ in correcto exemplū
ṽtutis relinq̄tur. q̄ꝫ in ꝑlato cō
ſtācia preceſſerit corrigētis. dū

nobilē ⁊ elect⁹ ī preſulē correcti
onē qualibā pro culpe cū paciē
cia ⁊ humilitate ſuſtinuit. ⁊ ille
etiā in tāto viro iuſtū ire nō potu
it q̄d nō correctū alijs in ruinā
futurā fore preuidit. ¶ Audi ite
rū q̄d idē decan⁹ de filio ſororis
ſue egerit excedente. Ob amorē
et reuerenciam dicti auūculi ſui
canonica prebenda in attreba
cenſi eccleſia clerico eſt liberāli
ter collata. Poſt tempus autem
ipſe clericus ꝓ lapſu carnis pu
nitus per annum ſuſpenditur a
prebenda. Inde caſus accidit
vt decanus eius auūculus ab ci
uitatem attrebaceſi. cauſis emer
gentibus deueniret. Qui hone
ſte vt talem virum decebat a ca
nonicis eſt receptus. Narratur
etiam ei exceſſus nepotis a ſo
cijs penaq; inflicta. vt canoni
ca porcōne vno anno careret. ꝓm
tumq; eſſe capitulum penam li
berāliter relaxare nepoti. ſi ꝓ eo
preces fundere dignaretur. Et
ille. quare. Nonne inquiunt fi
lius ſororis veſtre eſt. Conuoca
to ergo capitulo canonicorum
dixit. Nepotem meū exceſſiſſe
percepi et iuxta conſuetudinem
eccleſie per annū in prebenda
punitum. Rogo vos vt in meum
arbitrium ponatis hanc noxā.
Nec mora cunctis annuentib⁹
leto vultu. erat enim clericus de
bonis ſocijs illis quorū nec vn⁹
vnq̄ꝫ vt vulgo dicitur benefece
rat. decanus ſubiūxit dicens.
Veſtra gracia vos domini mei ka
riſſimi noxā nepotis mei in me
um arbitrium poſuiſtis. Cōmen
do quidem et approbo conſuetu
dinem veſtram qua per annum
lubricos in carne punitis. Iſti
anno quo nepos meus a vobis
in prebenda eſt punitus alterū
annum addo. vt duobus annis
omni beneficio careat prebenda
li. et ſi quid medio tēpore ſe cor
rexerit tali modo vt digne reſti
tui mereatur veſtre in hoc ānuo
beniuolencie largitati. Sin au
tem ipſo facto quo male ſe geſ
ſerit. vt nunq̄ꝫ ad prebendam
vel gremium huius eccleſie in
perpetuum admittatur. Hec
vt audiere canonici mire in ver
bo edificati ſunt. et tantam vir
tutem decani per totam galli
am vulgauerunt.

¶ De conſonancia vocum ī pſal
modijs ſit vigili mente ſeruan
da. ¶ Capitu. xxxix.

Pariter congregate ſua
uiter cantant. Quid au
tem de cantu apum ad
laudem criſti ſcd̄m litteram acci
derit audiamus. Narrante mi
chi viro ſancto abbate quodaꝫ

quodā audiuit hoīē pauperē
i ſuburbio ciuitatis cuiuſdā alue
aria apū maxia habuiſſe. Cum
q3 frequēcius pauper apes ſolli
citus viſitaret. primū aduerterat
eas ſepius in die mira alacrita
te ɔcinere et poſtea cum curioſi
us indagaret ſexies interpolare
concentꝰ. nec vlꝰ conuehendis
cibis operā dare. Nec diu poſt
hec au3 caſu media nocte ſurrex
iſſet vidit ſuper apes totū aerē
illuſtrarī et contra ɔſuetudinem
omnium apū apes ipſas in no
cte cantib3 modulari. Stupefa
ctus ergo vir et rem frequēcius
probās ad ciuitatis epiſcopum
cum ſuo preſbitero venit. narrat
de apib3 q̄d agatur. Nec mora.
preſul in ꝓpa pſona veritatē ex
plorās. ſicut ei dictum fuit inue
nit. Cōmuicato ergo ɔſilio pro
biſvicis et euocato populo ciui
tas q̄d ī aluearī ſit aggreditur
expia. Et fracto vaſe inueīt in
modū pixidis eburnei vaſculū
ex cera cādidiſſima ī faſtigio al
uearis ⁊ ī ea ſacmētū corpis cri
ſti. circa ipſū vero apū choros
in modū phalangaꝝ celeſtium
excubias celebrantes. Sublato
igitur validiſſimo clamore cum
lacrimis corpꝰ criſti in eccleſiā
detulerūt. et ī locum vbi īuentū
fuit ī remediū languēcium inu
meābiliū. oratoriū ɔſtruxerūt.
Aūq3 iā narrata vbiq3 terrarū
fama celebri vulgarentᷣ. duo fu
res rei perterriti nouitate ſpon
te cōfeſſi ſunt. ꝙ in vicina eccīa
corpus criſti cum pixide argen
tea rapuiſſēt. et retenta pixide
ſacmentū corporis criſti iuxᷓ tn̄
ſeuntes ſub alueari predicto in
fuga celeri proieciſſent. Hic er
go innotuit. ſi tn̄ dici poteſt eti
am breuiſſie ivolatilibꝰ api pa
nis ille viuus q̄ de celo deſcēdit
et dat vitā mūdo ⁊ hominē cre
dere monuit veritati que dixit.
Panem quem ego dedero caro
mea ē ꝓ mūdi vita. Et q̄dē ſuffi
ciens racio eſt huius pcicſ.ſſi
mi ſacmēti illa veritas atteſtās
que fallere nec falli poteſt. ꝙ ꝙ e
hoc maiſeſtiſſimis miācliꝰ etiā
noſtris temporib3 nō ceſſauerit
cōprobare. ¶ Oppidū duacenſe
amplū ⁊ magnū ē inter camera
cum a dextris vie et attrebacū
nobiliſſimas ciuitates. Hinc ī
eccleſia canonicoꝝ ſancti ama
ti epiſcopi. cū ſacdos in paſcha
cōmunicato populo corpꝰ criſti
ſuper nudā terrā ſtupidꝰ iueniſ
ſet et flexis genibꝰ eleuare tēp
taſſet. mox p ſe ī aera ſublima
tum pāniculo quo cōſecratos di
gitos ſacerdos detergere ſol3 in
heſit. Clamās ergo preſbiter

canonicos vocat. Accurrunt illi.
ſpectant in panno corpus viuiſi
cum in ſpecie faciei venuſtiſſimi
pueri. Et mox conuocato popu
lo ad ſpectaculum preſentatur.
et indifferenter nulli tanta ce
litus viſio denegatur. Hec cum
audiſſem fama vulgante. veni in
opidum quod predixi. Acceſſi
ad decanum eccleſie cui optime
notus eram. pecij videre miracu
lum. Annuit ille. precepit vt fie
ret. Aperta eſt theca concurrat
populus morq; ibi pixis reuol
uitur. clamant omnes. Ecce iā
video ecce conſpicio ſaluatorē.
Stabam ergo attonitus nichil
videns niſi tantū ſpeciem panis
albiſſimi. nichil quidem conſci
us michi. quare ſacroſanctum
corpus cum ceteris non viderē.
Nec diu mecum iſta voluebam.
tum ecce vidi faciem in mēſurā
etatis plenitudinis criſti ſpine
am coronam in capite et duas
guttas ſanguinis ex vtraq; par
te naſi per faciem deſcendētes.
Mox igitur genibus flexis ado
raui cum lacrimis. Surgēs aūt
nec coronam ī capite nec ſang
uinem vidi. ſʒ faciem hominis ſu
per effigiem honoratam conū
ſam ad dexteram. ita vt vix ocu
lus dexter videri poſſet. Naſus
erat admodum longus direct⁹

valde. ſupercilia arcuata oculos
ſimpliciſſimos et dimiſſos ha
bebat. ceſariem longam ſuper
humeros deſcendentem. barbā
intunſam et ſub mento curuatā
ſubtractu exterminatā. icūdiſſi
mi oris ex vtraq; parte menti
nudam ppe a pilis maxillas
vt in iuuenibus ſolet apparere
qui barbā a puero nutrierūt.
frontem letam. macilentas ge
nas et collum longum cum capi
te paruumper inflexum. hoc ſce
ma hic decor benigniſſime faci
ei. Eam autem diuerſimode ſub
vnius hore ſpacio vidē ſolebāt.
Alij autem in cruce extenſum.
alij quaſi ad iudicium venientē.
plerīq; et hoc ex magna parte
ſub pueri forma. Quā ſanctum
autem et q̄ meritorium ſit miſ
ſam audire cottidie vel ſaltem cū
ſe facultas obtulerit. exemplis
manifeſtis oſtenditur. ¶ Sa
cerdos quidam de dacia andre
as nomine vt fratres dacij bo
ni et beati viri de ordine predi
catorum cum eo de pariſius re
means certiſſima relacione di
dici cum conuicaneis ſuis terrā
ſanctam pegrinus adiuit. Trā
ſito ergo mari ī vigilia paſche
venerunt in iheruſalem. et ſum
mo mane recedere voluerunt.
q̄bus ſacerdos dixit. Saltim⁹

dies eſt paſche et locus reſurre
ctionis dñice ē· audiatis prius
miſſam ꝛ eukariſtiā ſumite po
ſtea recedam⁹· Abnuētibus om
nibus et recedentibꝫ ſacerdos
remanſit in vrbe· ꝛ dicta miſſa
factoqꝫ prādio ſolus cepit inſe
qui precedentes· Quem vt atti
git q̄dam in equo ſedens q̄d eſt
ait ꝙ ſolus ꝑperas peregrinus·
Et ille factū narrās hac inquit
de cauſa ſolus a ſocijs ſum reli
ctus· Tunc ille· aſcende inq̄t re
tro me· et ille reſidens obdormi
uit· Circa veſperā vero cum eui
gilaret ꝛ circūſpiceret vbi eſſet·
dixit illi ductor ſuus· potes ne
cognoſcere locū iſtum· Et ille p̄
timore maximo vix reſpondere
valens· videt̄ inq̄t michi dñe
mi ꝙ eccleſia q̄ añ nos ē eccle
ſia mea eſt et domus hec ꝓxia
in qua maſi· Cui ductor eius· re
cte tibi videt̄· xp̄m glorifica cui⁹
ſacr̄menta venerat⁹ es et quorū
cauſa ī peregrinas terras ſolitudi
nem nō horruiſti· Hec dicens
ſubito diſparuit· Sacerdos aūt
diuina ſuis ōmibꝫ narrās mag
nalia q̄d ſecum actum eſſet per
regreſſū ſociorum poſtmodū cō
probauit· At quoniam ī dubiū
pluribꝫ venire poſſet q̄liter ſub
breui tp̄is ſpacio ī graui corpore
per tot maris et terre tract⁹ trā

ſire poſſet excepto euidenti exē
plo abbacuc per paruā diei horā
in babilonem de iudea trāſlati·
Miraculum cōſimile q̄d diebus
noſtris ī brabancia cōtigit· q̄d
nulli q̄ hominē nouit dubiū eſſe
potuit referam⁹· Anno circiter
ab incarnacōe dñi· M·cc·xiij·
cum crux trāſmarina predicaret̄
vbiqꝫ fere terrarū· erāt vir ī bra
bancia ī eſtimabil̄ ſanctitatis q̄
deſideriū longū habuerat terrā
in qua ſteterāt pedes iheſu cri
ſti peregrinus iuiſere· ſꝫ retardat
a contēplacōne diuina in corpo
rali exercicio retrahebat̄· In oracōe
aūt exiſtens ī vigilia ſancti pe
tri ad vincula clauſo cubiculo
aſtitit illi cum ingenti lumine·
erāt enim nox· āgelus dei dicēs·
Vidit dñs ingens deſideriū tuū
te velle iuiſere terrā ſanctam· et
nunc ad hoc mittor ab deo vt tu
um deſideriū cōpleat̄· Hec dicēs
angelus hominem apprehendit
ꝛ in vna nocte ad ōnia loca ſpe
ctabilia terre ſancte trāſtulit et
retrāſtulit in eadem nocte· Vide
batur aūt illi ipſa nox ōni die
lucidior ita ꝙ omniū ciuitatum
gallie· burgūdie· lūbardie· tuſ
ſchie et terre ſcē loca diſpoſicō
nes ꝛ ſit⁹ hijs q̄ terras nouerāt
ꝓpriiſſime deſignaret· Poſtmo
dum vero factum eſt vt hortatu

q̄cundam deuotoꝝ viroꝝ ꝙbus
hoc negare non poterat cum ill̄
crucē ſuſciperet. planeqꝫ ꝑ vi
aꝝ demōſtracōnē cūctis oſtēderet
ꝙ nequaq̄ mēdax: ſꝫ verus dei
nuncius q̄ eum duxerat extiteſ
ſet. Hic vir beatiſſim⁹ poſtq̄ re
uerſus eſt vt vidit q̄ a in honorē
cepit haberi apud conuicaneos
dulce ſolum natal̄ dereliq̄t. et vſ
qꝫ in finem vite in alienis ptibꝫ
ſancte vixit. Sꝫ ī hoc miraculo
queſtio difficil̄ oritur. quomodo
vir iſte momentanea viſione tā
diuerſimodas viarum diſpoſiti
ones ēcanere memoriter potuit
ꝛ docere. Et ſic ſolui poteſt. Ci
conie tp̄a receſſus habent. a no
ſtro autem orbe gallie ꝛ germa
nie remotiſſimi ſunt receſſus.
Quis ergo eas ſemel attēpta
tas vias ad nidos aīo redire do
cuit. quis inq̄ n̄ nature ſagaci
tas. Quō ergo natuā hoc et de⁹
nature potuit. Et certe plus de
ſacratiſſimo dominici corporis
ſacrāmēto nacta occaſione loquē
di quantū peccatum ſit īdigne
cōmunicantium excepta beati pau
li ſolidiſſima veritate miraculū
ſubſequens demonſtrabit.
¶ Prope villam in qua nat⁹ fui
ſacerdos lubricus et immūd⁹ fu
it. Et olim q̄dem cum immūdis
a mulierib⁹ panem illū legalē

ſabbati. ſignificantem hunc panē
viuum edere non licerꝫ. infelix
ille preſbiter hūc cotidie pollu
to ore ſumebat. et vide vindictā
dei. os eius circa naſum ꝛ mētū
ꝛ līgua cōputruit. ita vt vix poſ
ſet pre fetore ab amiciſſimis ſu
ſtineri. Sꝫ et alius ī gallia fu
it vt quōdā puer audiui cuius
manus in miſſa ſup aīā extenſe
igne celeſti vſqꝫ ad cubitos obu
ſte ſunt ꝛ conſumpte. Proinde
occaſione laudis apum ad līam
quantum in gloriam corporis x̄
eas exhibuiſſe deſcribimus. de
vocali etiam laude angelorum
aliquid dicere laboremus. Si
autem laus angelorum ī patria
vōlis futura ſit. magna queſtio
inter theologos ventilatur. Et
ego quidem ſi vocalis laus in
celo futura ſit neſcio. vnum ſcio
quia et ſi nequaq̄ angelis lau
dare deum ſicut nōnulli volunt
vōli laude forte quaſi ex neceſ
ſitate conueniat. tn̄ vtramqꝫ et
vocalem et mentalem laudē in
poteſtate veraciter obtīebunt.
Hinc vero hoc eſt in aere in ter
ra pegrinacōis nr̄e angelos vo
cali laude vſos fuiſſe legi plur
es ꝛ audiui. ¶ Vidi ſueſſionen
ſem ciuitatem ī gallia excōicatā
omi ſibi acciſſe diuci⁹. ꝛ nō n̄ ſb
ſilēcio diuina miſteria clericos

miniſtrare. Invigilia igitur aſ
ſũpcõis beate marie dñs iohan
nes cognomẽto tres vel bas ꝓor
canoicoꝝ regulariũ ſcĩ iohãnis
ĩvineis iuxͣ muros eiuſdem ciuͣta
tis aſſumptis ſecum tribus ca
noĩcis deuotiſſimis viris q̃ nũc
õnes defũcti ſũt ĩ mõte ꝓximo
ciuitati in loco vbi quõdam he
remita reſedeꝛãt ad celebrãdam
ſolemnitatem vͥgis glorioſe ſuc
ceſſerũt. Inclinato aũt die can
tatis veſpis. panem ⁊ aquã cre
ſobrio libauerũt. In cõpletorio
dicto poſt oracões deuotas ⁊ lõ
gas. mẽbra ſup nudaꝫ humum.
deſertꝰ eni locꝰ erãt vt q̃eſcerent
paululũ ꝓſtrauerũt. Nec mora
detẽtoꝛ ſurgũt ad matutinas
cantant ſimpliciter et deuote.
At vbi añ laudes ꝓor nonam le
ctioneꝫ ex more finiuit ſubito cõ
centꝰ mirabiľ inſonuit angeloꝝ
et reſponſoriũ. Felix namqꝫ al
tiſſimis vocibꝰ cãtauerũt. Quo
peracto tñ quatuor ex illa innu
merã multitudine verſũ ⁊ gloria
ſingulariter ſuccinerunt multi
tudine ſemp r̃ndente. Poſt re
peticõnem vero ſecundam. itera
to Felix namqꝫ iuxta moreꝫ gal
licum inchoauerũt. et ꝓſequen
tibꝰ oibꝰ cõmuniter finierũt. Fi
nito aũt r̃nſorio factum eſt ſilẽ
tum angeloꝝ. Prior aũt icho
auit. Te deum laudamus matuti
nas cum ſuis laudibꝰ ꝑfecerũt.
Quibꝰ dñs q̃t ſingultꝰ quot la
crime q̃t ſuſpiria in recordacõe
ſuauiſſimi modulaminis ab ymo
pectoris ediderunt illi q̃tuor bea
tiſſimi non ẽ noſtre poſſibilita
tis euoluere vel effari. Sꝫ ĩ eis
cõpletum plane poterat credi et
reliq̃e cogitacõnũ diem feſtum
agẽt tibi. Horꝫ ſcilicet duos no
ui ſcilicet ꝓorem ⁊ robertum di
ctum cognatum. ceteroꝝ noĩa
ſcire non potui. ¶ De voli etiã
laude angeloꝝ iſtud q̃ꝫ mirac
lum contigit qđ ſubiũgo. Camera
beate marie monaſteriũ eſt mo
nialium ordĩnis cyſterciẽ. ĩ bra
bancia iuxta bruxellam. In hoc
loco capellanꝰ erãt noĩe godefri
dus deuotus nimium dilectiſſi
mus m̃ et notus valde. hic diro
rupture ⁊ viſcerũ cruciatu ãnis
fere. xiiij. tribulatꝰ numq̃ tñ a
predicacõne et ſalute hoĩm q̃eſ
cebat. Contigit aũt vt ipe mor
te ſubita añ noctem mediã iter
cepta. melodia ⁊ cantus mirabi
lis angeloꝝ quaſi de loco ꝓpe
eccleſiam audiretur q̃ attonitꝰ
vigil mirãbatur q̃ cõuentꝰ ſolito
tempeſtiuius ſurrexiſſꝫ. ⁊ cuꝰ
eſſet ſolẽnitas ſcĩ quã ferata
nocte tam inſolitis vocibus ⁊ cõ
centibus efferebat. Non enim

ſuſpicari poterat aliunde eſſe cā
tum nō a monialibꝰ intra chorū.
ergo vbi cantus ille ceſſauit ho
rologium cecidit campana pul
ſata eſt et ſic vigil cognouit pri
mo ꝙ cantus celeſtium non mo
nialium fuit. Mane ergo inuē
to mortuo omnibus patuit. ꝙ ī
exitu ſancti viri angelorum ex
ercitus tantis tripudijs exulta
uit. Hec de cantu apum ad lām
in laudem et gloriam corporis
caſti. necnon et de cantu vocali
ſpūum angelorum ſatis q̄dē di
cta ſufficiāt. Nūc de cātu ſpiri
tuali apū fideliū diſſeramꝰ. Cā
tus et laus vocalis a patribus
inſtitutus ab eccleſia frequenta
tꝰ eſt. Unde ſeptem horas cano
nicas a verbo pſalmiſte tenemꝰ
qui dixit. Septies ī die ſupple
naturali que eſt dies et nox lau
dem dixi tibi. Et illud. Oēs gē
tes plaudite maībꝰ iubilate deo
in voce exultacōis. Et illud. Cā
tate ei et pſallite ei narrate om
nia mirabilia eius. Hic quidē
cantus et laus vocalis innuitur.
de quibus auguſtinꝰ in libro cō
feſſionum dicit. Flebam autem
vberrime in ymnis ⁊ cāticis ſu
aue ſonātis eccleſie vocibꝰ vehe
mēter affctꝰ. Voces igit̄ ille in
fluebāt auribꝰ meis et eliq̄bat̄
veritas ī cor meū ⁊ fluebant la

crime et bn̄ m̄ erāt cū eis. Gallici
vulgari prouerbio vtunt̄ ⁊ dicunt.
Boins vins graſe larme as oels
maine. quod latine ⁊ ſi non eq̄
ſic dicitur. Bonum vinum pin
guem lacrimam ducit ad oculos
Credo ergo ꝙ illud vinum exul
tacionis ī canticis qd̄ vt in au
guſtino patuit lacrimas tam
pingues excuſſit de vaſis opti
mis propinabatur. et ideo qua
ſi voce celeſti ſtrindatꝰ mundo
ſublimiꝰ itonabat. Sꝫ heu nūc
corruptis dolijs aceſcit vinum
⁊ abhoīacōnem potꝰ procurat
q̄ꝫ deuocōnē. Dū enim q̄s ſine
deuocōne formare voces nitit̄ ī
mentibꝰ audiētū deuocio diſſi
pat̄ ⁊ inuanum exteriꝰ claman
tis ligua laborāt nō ſpūs artifex
cor intꝰ tāgat. Unū ī gallia mēo
rabile q̄ddam circa tempus phi
lippi regis filij lodowyci ṙegis ca
noizati accidiſſe ḟfert. In qua
dam eccleſia ↄuentuali canoni
corꝝ ſecularium p̄cipua ſcī cuiuſdā
feſtiuitas agebat̄. In comple
to aūt inter prē nr̄ ⁊ credo rūſo
riū illud. in pace in idip̄m cleri
cis cātātibꝰ ⁊ diſcātātibꝰ ſtatim
vbi ſecūdā repeticōnē poſt glā
prī finierūt et ſimbolū fidei. cre
do ſub ſilēcio dicere crediderūt.
vox celeſtis oībꝰ audiētibꝰ dix
it. Nullus exauditꝰ nō rauais.

Stupefacti ergo omnes aduer
terūt deſpectum quēdam cū vo
ce lugubri et diſcordāti ī angu
lo cōſtitiſſe nec eū aliq̄s ābige
bat ſup quē vox deſcenderat ex
titiſſe· Quātū aūt malū ſit in
pſalmodijs et canticis ſpiritua
libus dormitare euidenter oſtē
dam· ¶ Erat monachus vt me
legiſſe recordor q̄ ad matutinas
frequentiſſime dormitare ſole
bat· Contigit aūt vt eo ad ma
tutinas in choro in laudibꝫ dor
miente videret in ſomnis demo
nem teterrimū cum pice in pa
tella liquata mōchos ſingulos
viſitare et dormientibꝫ q̄buſdā
offerre ferreum cocliar pice ple
nū· Ad ſe vero cum veniſſet de
moniū ꝛ coclear feruēs ori dor
mitātis offerret· retracto ſubito
capite ad accubitū ſedium cui in
nitebatur offendit· et ſeſus eui
gilans ſe ſauciū et vulneratum
inuenit· Animadūtit ergo in
facto ɔſequenter quātum negli
gētia circa horas diuinas dn̄o
diſpliceret· ꝛ quātum ī ea demo
nibus complaceret· ¶ Vnde eti
am accidit qđ per illas que ve
re nouerūt audiui eadeꝫ de qua
ſupius fecimus mentionē de ar
genſoles venerabil' abbatiſſa·
cum demō neq̄ omnes in cōuē
tu moniales ſomno fallacie delu
ſiſſet ꝛ nulla earū ad matutina
rum offitium euigilaſſet· illa
demonē cachinis irridenteꝫ om
nibus vidit· et fuſa prece ad do
minū eū viſibilem multis oſtē
dit· Iniunxitq̄ꝫ ſingul' ī cōuētu
ꝓ negligētia penā· ꝛ de cetero
contra aſtucias dyaboli q̄ īpedi
re ſemp officiū nititur diuinum
cunctas reddidit cautiores· Si
mul ergo apes fideliū aggrega
te mente conſequēter voce ſua
uiter cantant vt in aures do mi
ni ſabaoth dulciter modulent'·
ꝛ mediantibus auribus congru
enter deuocio in mentibus fide
lium excitetur·

¶ Qđ ex ſuauitate cant⁹ dulce
do ꝛ deuocio mētis ſit trahēda·
Capitulum·xl·

Habent gratā miſiq̄ꝫ vo
cis ſuauitatem· Quid
enī gracius q̄d ſuauius
laude dei· Si ſm auguſtinū in
gratitudo maximū diffinit' pec
catum ergo vt⁹ maxia gratitu
do· Ideo omnē pſalmodiā et cā
tū ī laudis gloriā terminam⁹· Iā
nato ad redempcionē omniū in
betlehem ſaluatore· Gloria ī ex
celſ deo·ꝛc· cantauerūt angeli
vt pro pace in terra danda ho
minibꝫ omnibꝫ laudis materia
preberet'· Quā q̄ et grata miā
cꝫ vocis ſuauitas cōtēplatie aīe

mentalis iubilus poſſit intelli
gi. qui pre magnitudie celeſtis
gaudij conceptus interius nec
ſileri poteſt nec exp̄mi. Et hec
tuba dicitur iubilea que lata q̄
dem interius et capax eſt. ſꝫ lo
co vbi ori coniungitur anguſta
tur. ¶ Huiuſmodi tubam ĩ bra
bancie partibꝫ monialem vidi
que vbi aliquid de iocunditate
eterna ⁊ celeſtibꝰ gaudijs audi
ebat rapiebatur ĩ ſpiritu et cum
ad horam paululum quieuiſſet
incandeſcebat vultu et clauſis
oculis tam miris vocibꝫ iubilum
emittebat. vt nullum melos mu
ſicum poſſet eius dulcedini com
parari. Et hic quidem ſonus nō
la articulata voce penitꝰ prome
batur. ſꝫ inter pectus et guttur
armonia illa mirabil̄ r̄ſonabat.
Hec eſt illa de qua beatiſſimus
auguſtinus dicit contemplacio
nis ſpecies. que rapit omnem
animam deſiderio ſuo tanto ar
deciorē quanto mundiorem ⁊ tā
to mūdiorē q̄to ad ſpūalia re
ſurgētē et tāto ad ſpūalia reſur
gētē quāto carnalibꝫ deſiderijs
et terrenis affectōibꝰ moriētē.
Ad hanc ↄtēplacōēꝫ ipſe glorio
ſus auguſtinꝰ raptꝰ fuit. Cum ſi
cut beatus poſſidius calamenſ
ep̄us de eo teſtat̄ ſine vllo cibo
potu ve in ↄtemplacōe celeſti

um rebus diebꝰ ⁊ noctibꝫ conti
nuis permaneret. De ſeipſo q̄ꝫ
in libro cōfeſſionū teſtat̄ aꝑte
dicēs. Aliqñ intro mittis me in
affectū multū inuſitatum ĩtror
ſus neſcio ad quā dulcedinēꝫ q̄
ſi perficiatur in me neſcio q̄d
erit quod vita iſta non erit. Sꝫ
recido in hijs erūnoſis ponderi
bus et reſorbeor ſolitis ⁊ teneor
et multum fleo et multum te
neor. Hic eſſe valeo non volo.
illuc volo non valeo. miſer vtro
biqꝫ. Eſt autem gaudiū qđ nō
datur ĩpijs ſꝫ hijs qui te gratis
colunt. q̄rū gaudiū tu ipſe es.
Et ipſa ē beata vita gaudere de
te. ad te ꝑ te. Ipſa ē ⁊ nō alia.
Qui aūt putant aliud eſſe gau
diū ſectant̄ illud non tamen ve
rū. Inuocibꝫ igit̄ mētal̄ iubili ḡ
tus eris deo gratꝰ āgel̄. nec mirā
bilius aliq̄d ſub celo nec iocūdi
us poteris experiri.

¶ Qȝ qui nolunt decipi omnia
faciāt cū ↄſilio. Capitulū. xli.

Habent priuati cōſilia.
Et hoc ſcḋm ſalomonē.
Erit ſalus vbi multa cō
ſilia. Contra in deutronomio
moyſes in canticis de reprobis
dicit. Gens abſqꝫ conſilio et ſi
ne prudencia eſt. Thobias fili
um ſuū inſtruens verbis dicit.